

NIVRA Bravo!

Het NIVRA is met de radio- en advertentiecampaagne 'Vragen aan de accountant' op de goede weg de verwachtingskloof te verkleinen.

RUUD BECKERS EN MATTHIJS DE BOER*

Het NIVRA neemt haar wettelijke taak - de gemeenschappelijke belangen van de beroepsgroep te behartigen - nu eindelijk serieus. Via radiocommercials en advertenties licht het NIVRA het brede publiek voor over de (huidige) rol van de accountant. In het februari-nummer van 2003 riepen wij het NIVRA al op om sterk naar buiten te treden.

De storm omtrent het functioneren van de accountant is aan het luwen. De beroepsgroep lijkt het zwaarste weer dat voortkwam uit de alom bekende debacles te hebben doorstaan. Zo blijft de accountant bij de grote schoonmaak van onze grootgrutter buiten schot en leidt het boekhoudschandaal zelfs tot een profijtelijke omzet voor de desbetreffende accountants en overige zakelijke dienstverleners.

Vele partijen zijn druk doende om de vertrouwensfunctie van de accountant in ere te herstellen. Het onlangs gepubliceerde wetsvoorstel Toezicht op Accountantsorganisaties van minister Zalm van Financiën

voorziet in onafhankelijk publiek toezicht op accountantskantoren door de Autoriteit Financiële Markten. De Commissie Corporate Governance stelt in haar *code of best practices* voor de relatie van de controlerende accountant met de raad van commissarissen en de aandeelhouders fors te verstevigen. De implementatie van de hiervoor genoemde voorstellen zal ongetwijfeld een bijdrage leveren aan het herstel van vertrouwen.

De verwachtingskloof met het maatschappelijk verkeer zal echter niet worden gedicht met alleen extra wet- en regelgeving. Om dit te bereiken zal de dialoog tussen de controlerende accountants en het maatschappelijk verkeer moeten worden verbreed en verdiept. Het NIVRA geeft met haar radio- en advertentiecampaagne 'Vragen aan de accountant' op een zeer goede manier invulling aan het verbreden en verdiepen van deze dialoog. De campagne beantwoordt veel gestelde vragen rond het accountantsberoep en verkleint daar-

mee zonder twijfel de kloof die er bestaat tussen de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer en dat wat de accountant kan en mag leveren. Het is jammer dat het NIVRA niet eerder is overgegaan tot het voorlichten van een breed publiek.

Laten we hopen dat individuele reclameuitingen van accountantskantoren richting het maatschappelijk verkeer komend jaar achterwege blijven, en dat er in ieder geval geen nieuwjaarsboodschappen in de landelijke dagbladen verschijnen. De campagne van het NIVRA dient de ruimte te krijgen! Laten we bovendien de campagne uitbreiden naar andere media om zo nog meer mensen te bereiken. NIVRA, we zijn goed op weg!

Noot

* Ruud Beckers en Matthijs de Boer studeren beide voor registeraccountant en zijn werkzaam bij KPMG Accountants.

Reacties en bijdragen

De rubriek *Opinie* is een podium voor discussie. Wilt u reageren op een artikel in 'de Accountant' of zelf een kwestie aan de orde stellen die van belang is voor het beroep? E-mail naar: deaccountant@NIVRA.nl. Maximumlengte achthonderd woorden.

Joint audit verdient serieuze debat

Een jaar geleden probeerde Jos van Huut (Mazars) het systeem van joint audit op de agenda te zetten. Daar is nooit serieus op gereageerd. Ten onrechte, vindt Mike Muller.

MIKE MULLER*

De onafhankelijkheid van de accountant staat al langer ter discussie. Diverse mensen hebben verschillende oplossingen aangedragen. Een ding staat echter vast: het maatschappelijk verkeer is het vertrouwen in de accountant kwijt. Om deze vertrouwensbreuk te herstellen moeten er concrete voorstellen worden gedaan tot herstel van het vertrouwen. Een van de voorstellen behelst om het toezicht op de accountantsorganisaties onder te brengen bij de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Dit is een stap in

de goede richting. Maar of deze stap het vertrouwen van het maatschappelijk verkeer in de accountant zal herstellen valt nog te bezien. De ervaring leert dat het moeilijk is om onafhankelijk te zijn van de opdrachtgever. Vaak wordt gezegd dat accountants soms 'hun broodheer naar de mond praten', of zoals het spreekwoord luidt: 'Wiens brood men eet diens woord men spreekt'. In het januari-nummer van 2003 van 'de Accountant' deed Jos van Huut een voorzet om een discussie te starten over het Franse

systeem van 'joint audits'. Zonder al te veel resultaat.

Onterecht, want een debat over het nut van het Franse systeem is de moeite waard. Een 'joint audit' wil zeggen dat beursgenoteerde ondernemingen en andere *public interest entities* worden gecontroleerd door ten minste twee accountantskantoren. Concreet betekent dit: iedere grote onderneming heeft zijn eigen (huis)accountant voor de traditionele jaarrekeningcontrole en overige werkzaamheden. Voor het certificeren van de jaarrekening zal echter een tweede accountant moeten meetekenen alvorens er een accountantsverklaring kan worden afgegeven door de huisaccountant. De tweede certificerende accountant doet een *review* op de werkzaamheden zoals uitgevoerd door de huisaccountant, en beoordeelt de kwaliteit van die werkzaam-

Grote invloed gecontroleerden is ongepast

De kleurloze opstelling van het NIVRA heeft bijgedragen aan een principiële fout in de structuur van het publieke toezicht: een te grote stem van de gecontroleerden.

HANS BLOKDIJK*

Tijdens de Accountantsdag werd bekend dat 'stakeholders' het NIVRA introvert vonden. Ik deel die mening en ben niet erg tevreden over de opstelling van het instituut in het afgelopen jaar. Wij beleefden het hoogtepunt van de publiciteit over de bouwenquête, en vervolgens het Ahold-schandaal. Die leverden het beroep bepaald geen goede reputatie op. Het NIVRA is echter zeer kleurloos overgekomen. Het NIVRA staat tussen de gecontroleerden en de gebruikers van accountantsverklaringen in. Het heeft zich uitsluitend verdedigend opgesteld tegenover het maatschappelijk verkeer (nieuwe onafhankelijkheidsregels, bezig met de GBR), maar niet aanvallend tegenover accountants die in de fout leken te zijn gegaan (geen tuchtklacht in het kader van de bouwenquête) en ook niet tegenover de organisaties van gecontroleerden. Gelukkig heeft ten minste één groot accountantskantoor dat wel gedaan:

- bij Ahold: geen verklaring voor wij helemaal klaar zijn, en

- bij Hagemeyer: geen verklaring bij cijfers tot en met het derde kwartaal.

Dat helpt het beroep. Dat geeft het de kleur die het nodig heeft. Zoals ik eerder heb betoogd in de vorige Algemene Ledenvergadering, en nogmaals in 'de Accountant' van september 2003, had het NIVRA wel de gelegenheid voor een wat agressievere opstelling: het onverwijld schrappen van die bepalingen in de GBR die duidelijk onder misplaatste invloed van de gecontroleerden tot stand zijn gekomen. Tegen het schrappen hiervan zouden zij in verzet zijn gekomen. Maar dat had juist de kans geboden om het NIVRA de kleur te geven die het moet hebben: onafhankelijk van de gecontroleerden! Ik vrees dat die kleurloosheid heeft bijgedragen tot de eerste principiële fout in de structuur van het publieke toezicht. De AFM vormt hiervoor een platform, waarin maar liefst drie machtige vertegenwoordigers van de cliënten van accountants zitting krijgen:

VNO-NCW, MKB-Nederland en de VEVO (de vereniging van Effecten Uitgevendende Ondernemingen). Maar: vóór een falende accountant zit een knoeiende cliënt! Moeten deze dan überhaupt in zo'n platform zitten? Dit is een principiële fout. Het tegenwicht moet komen van de vertegenwoordigers van de gebruikers van de accountantsverklaringen. In het genoemde platform is dat alleen de Vereniging van EffectenBezitters (VEB), maar die heeft nog nooit publiekelijk blij gegeven van belangstelling voor de kwaliteit van die verklaringen. Nu weet ik ook wel dat het platform een initiatief is van de AFM, niet van het NIVRA. Maar bij een minder kleurloze opstelling vooraf van het NIVRA zou de AFM wellicht op andere ideeën voor de samenstelling van het platform zijn gekomen. Nu dreigt toch weer een ongepast grote invloed van de gecontroleerden. Ik hoop dat het bestuur voortaan toch weer wat meer kleur in het publieke imago van het beroep zal aanbrengen, en dus wat minder introvert zal handelen.

Noot

* Hans Blokdijs is emeritus hoogleraar Accountantscontrole aan de Vrije Universiteit. Bovenstaande tekst sprak hij uit tijdens de Algemene Ledenvergadering van 11 december 2003.

heden (deugdelijke grondslag). De accountant die de *review* uitvoert heeft geen financiële betrokkenheid bij de onderneming en is volledig onafhankelijk en onpartijdig. De tweede accountant zou jaarlijks kunnen worden benoemd door de AFM en kan per jaar verschillen. Waarbij de AFM tevens het budget vaststelt voor de *review* door de tweede accountant. Hierdoor zijn de onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de tweede accountant gewaarborgd. Het voordeel van zo'n systeem is dat beide accountants kunnen worden aangesproken op hun (vaktechnische) verantwoordelijkheden en werkzaamheden. In mijn optiek ontstaat hierdoor een scheiding van de belangen tussen de twee certificerende accountants, en dus onafhankelijkheid en onpartijdigheid van de opdrachtgever. Nadeel is dat de gedrags- en beroepsregels

Door een tweede accountant medeverantwoordelijk te maken voor het afgeven van een verklaring verander je structureel de wijze waarop de accountant zijn vertrouwenspositie inneemt.

voor accountants moeten worden aangepast en dat het hogere kosten voor de opdrachtgever met zich meebrengt. Daarnaast moeten er procedures worden opgesteld voor het geval er een dispuut ontstaat tussen de twee accountantskantoren. Door een tweede accountant medeverantwoordelijk te maken voor het afgeven van een verklaring verander je structureel de wijze waarop de accountant in het maatschappelijke verkeer zijn functie, taak, verantwoordelijkheid en vertrouwenspositie inneemt. In het kader van de huidige discussies over de rol van de accountant en zijn positie in

het maatschappelijk verkeer lijkt het mij goed om over dit onderwerp alsnog met elkaar van gedachten te wisselen. Hoe zo'n discussie ook zou eindigen, gezien de ernst van de huidige vertrouwenscrisis in het beroep moet elke koudwatervrees worden afgeschud en verdienen alle mogelijkheden voor verbetering een serieus debat.

Noot

* Mike Muller is rotational bij KPMG Information Risk Management en Audit Services. Hij schrijft deze bijdrage op persoonlijke titel.

Uitslag webstelling

'Accountants een oordeel laten geven over wat "naar hun beste weten" de "juiste representatie" van de werkelijkheid is, creëert een subjectiviteit die strijdig is met onderlinge vergelijkbaarheid van financiële verslaggeving en gedetailleerde regelgeving.'

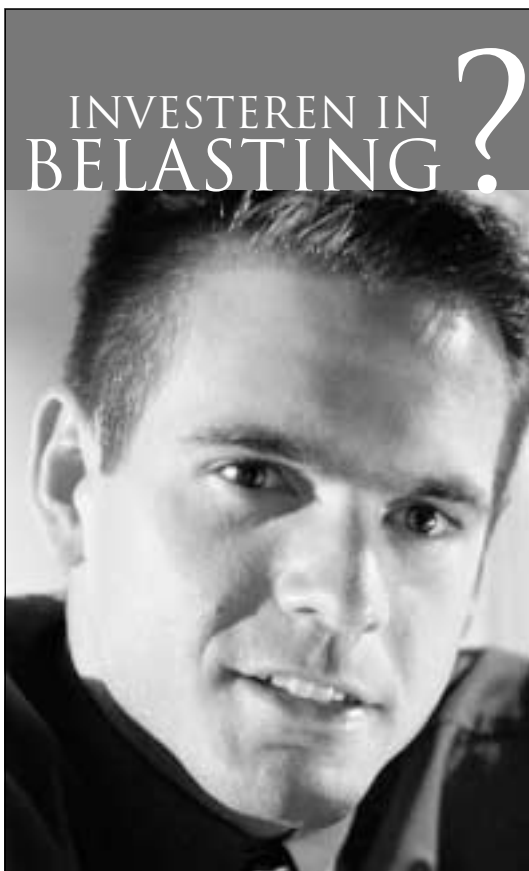
	RA	Student	Overig	Totaal
Eens	5	13	4	22
Oneens	8	6	4	18

De stelling formuleerde NIVRA-voorzitter Frans van der Wel als reactie op de uitspraak van Arthur Docters van Leeuwen dat accountants niet moeten kijken naar of een bepaalde representatie van het reilen en zeilen van de onderneming 'kan', maar of deze representatie de best mogelijke is. Volgens Van der Wel sluipt daarmee een ongewenste subjectiviteit binnen. Een kleine meerderheid van de stemmers blijkt het met hem eens. Opvallend ontbreekt die meerderheid uitgerekend onder de RA's, al zijn de absolute cijfers uiteraard erg beperkt. Eén respondent juicht de subjectiviteit juist toe: "Deze subjectiviteit kan eindelijk eens onderscheid aanbrengen tussen de kantoren! Uiteraard moet het *format* overeenkomen, maar de inhoud móet juist subjectief zijn!" Een ander: "Het geven van het juiste inzicht staat voorop. Daarbij kunnen en moeten keuzes op grond van subjectiviteit worden gemaakt. Bij een goede toelichting van deze keuzes hoeft de ver-

gelijkbaarheid niet af te nemen." Een uitgebreide toelichting komt van iemand die het weliswaar 'oneens' is met de stelling, maar ook met Docters van Leeuwen. "De subjectiviteit en gebrekkige vergelijkbaarheid hebben we omdat de regelgeving dit toelaat en de economische realiteit nu eenmaal een groot subjectief element in zich heeft. Iets heel anders is dat het gewoon de verantwoordelijkheid van de accountant niet is om het genoemde oordeel te geven. De accountant is er om zekerheid toe te voegen aan een verantwoording, niet om zelf een verantwoording te maken over een verantwoordelijkheid die de zijne niet is."

A D V E R T E N T I E

INVESTEREN IN BELASTING?

Opleiding CB-belastingadviseur

Als RA weet u heel goed wat er te koop is. In uw werk komt u echter situaties tegen die vragen om meer fiscale kennis; u wilt méér weten. De opleiding CB-belastingadviseur is ontwikkeld voor diegenen, die in hun (toekomstige) adviespraktijk gericht op het MKB zelfstandig fiscale problemen willen afhandelen op een hoog niveau, hetzij als accountant of als belastingadviseur pur sang. In deze 2,5 jaar durende opleiding wordt u middels 35 colleges uitgebreid gewijs gemaakt in het fiscale vakgebied. Andere vooropleidingen zijn ook mogelijk.

Bel (0345) 54 70 30 of kijk op www.collegebelastingadviseurs.nl

Stuur mij de brochure CB-opleidingen

mevrouw/de heer

adres

postcode/plaats

telefoon overdag

Bon in envelop (zonder postzegel) zenden aan:
College Belastingadviseurs/Bureau Opleidingen,
Antwoordnummer 2042, 4100 VB Culemborg.
Of fax (0345) 54 70 31.

COLLEGE BELASTINGADVISEURS

AC0504